

ԲՄՖ ԷԹԻԿԱՅԻ ԿԱՆՈՆՆԵՐ

ԲՄՖ Էթիկայի կանոններն արտացոլում են ԲՄՖ առանցքային արժեքները, Էթիկական սկզբունքները և վարվեցողության Էթիկական չափանիշները ԲՄՖ բոլոր մասնագետների համար:

Էթիկայի սույն կանոններն ամփոփված են 5 հիմնական բաժիններում.

1. Ներածություն
2. Հիմնական հասկացություններ
3. ԲՄՖ առանցքային արժեքներ և Էթիկական սկզբունքներ
4. Էթիկայի չափանիշներ
5. Երդում

1. Ներածություն

ԲՄՖ Էթիկայի կանոններն արտացոլում են Զուլչինգի միջազգային ֆեդերացիայի առանցքային արժեքները (ԲՄՖ առանցքային արժեքներ), Էթիկական սկզբունքները և վարվեցողության Էթիկական չափանիշները ԲՄՖ բոլոր մասնագետների համար (տե՛ս «Հիմնական հասկացություններ» բաժինը): ԲՄՖ Էթիկայի չափանիշներին հետևելը ԲՄՖ առանցքային կարողունակություններից առաջինն է. «Ցուցաբերում է Էթիկական մոտեցում. հասկանում և հետևողականորեն կիրառում է քուլչինգի Էթիկայի կանոններն ու չափանիշները»:

ԲՄՖ Էթիկայի կանոնները նպաստում են Զուլչինգի միջազգային ֆեդերացիայի և ընդհանուր առմամբ՝ քուլչինգի մասնագիտության ամբողջականության պահպանմանը՝

- սահմանելով ԲՄՖ առանցքային արժեքներին և Էթիկական սկզբունքներին համապատասխան վարվեցողության չափանիշներ,
- ուղղորդելով Էթիկայի կանոններին համապատասխան ինքնանդրադարձ վերլուծությունը, կրթությունը և որոշումների կայացումը,
- ԲՄՖ Էթիկայի կանոնների խախտումների ուսումնասիրման գործընթացում օգնելով վճիռների կայացմանը և պահպանելով ԲՄՖ քուլչինգային չափանիշները,
- ստեղծելով հիմք ԲՄՖ հավատարմագրված ծրագրերում ԲՄՖ Էթիկայի կանոնների ուսուցման համար:

ԲՄՖ Էթիկայի կանոնները կիրառվում են, երբ ԲՄՖ մասնագետները ցանկացած տեսակի քուլչինգային փոխգործակցության ժամանակ հանդես են գալիս որպես որպես քուլչ՝ անկախ քուլչինգային հարաբերության (տե՛ս սահմանումը) հաստատումից: Սույն Էթիկայի կանոնները սահմանում են որպես քուլչ, քուլչ-սուպերվիզոր, մենթոր-քուլչ, ուսուցանող կամ վերապատրաստում անցնող ուսանող քուլչ կամ ԲՄՖ ղեկավարությունում, ինչպես նաև աջակցող անձնակազմում (տե՛ս սահմանումները) տարբեր դերեր ստանձնած ԲՄՖ մասնագետների Էթիկական պարտավորությունները:

Թեև ԶՄՖ Էթիկայի կանոնների խախտումների ուսումնասիրման գործընթացը, ինչպես և «Երդումը», կիրառելի են միայն ԶՄՖ մասնագետների համար, ԶՄՖ անձնակազմը նույնպես պարտավոր է հավատարիմ մնալ Էթիկայի կանոններին, առանցքային արժեքներին և Էթիկական սկզբունքներին, որոնք հիմք են հանդիսանում սույն ԶՄՖ Էթիկայի կանոնների համար:

Էթիկայի տեսանկյունից գրագետ աշխատելու մարտահրավերը ենթադրում է, որ ԶՄՖ անդամներն անխուսափելիորեն բախվելու են անկանխատեսելի հարցերի պատասխաններ, դժվար կացության հաղթահարում կամ խնդիրների լուծումներ պահանջող իրավիճակների: Սույն Էթիկայի կանոնների նպատակն է աջակցել Էթիկայի կանոններին ենթակա անձանց՝ օգնելով նրանց ըմբռնել տարբեր Էթիկական գործոնները հաշվի առնելու անհրաժեշտությունը և Էթիկական վարքի այլընտրանքային ուղիները:

Էթիկայի կանոններն ընդունող ԶՄՖ մասնագետները ձգտում են Էթիկապես գրագետ գործել նույնիսկ այն դեպքում, երբ դա պահանջում է դժվար որոշումների կայացում կամ խիզախ գործելակերպ:

2. Հիմնական հասկացություններ

Հաճախորդ. քուլչինգ անցնող անձ կամ թիմ/խումբ, մենթորինգի, սուպերվիզիայի կամ դասընթացի մասնակից կամ ուսումնառող քուլչ:

Քուլչինգ. համագործակցություն հաճախորդների հետ՝ ոգեշնչելու նրանց մտածական և ստեղծագործական գործընթացի միջոցով առավելագույնի հասցնել անձնային և մասնագիտական ներուժը:

Քուլչինգային հարաբերություն. հարաբերություն ԶՄՖ մասնագետի և հաճախորդ(ներ)ի/հովանավոր(ներ)ի միջև, որը հաստատվում է յուրաքանչյուր կողմի պատասխանատվությունը և ակնկալիքները սահմանող համաձայնագրով կամ պայմանագրով:

Կանոններ. ԶՄՖ Էթիկայի կանոններ

Գաղտնիություն. քուլչինգային գործընթացում ներգրավված լինելու արդյունքում ստացվող ցանկացած տեղեկության պաշտպանություն, եթե տվյալ տեղեկությունը բացահայտելու համաձայնություն առկա չէ:

Չահերի բախում. իրավիճակ, որում ԶՄՖ մասնագետը գտնվում է ֆինանսական, անձնային կամ այլ շահերի կիզակետում, երբ մի շահին սպասարկելը կարող է հակասել մյուսին կամ բախում առաջացնել մյուսի հետ:

Հավասարություն. իրավիճակ, որում բոլոր մարդիկ, անկախ ռասայական, Էթնիկ, ազգային պատկանելությունից, մաշկի գույնից, սեռից, սեռական կողմնորոշումից, գենդերային ինքնությունից, տարիքից, կրոնից, ներգաղթյալի կարգավիճակից, հոգեկան կամ ֆիզիկական առանձնահատուկ կարիքներից և մարդկանց այլ տեսակի առանձնահատկություններից, համընդհանուր ներառված են, օգտվում են ռեսուրսների և հնարավորությունների հասանելիությունից:

ԶՄՖ մասնագետ. անձինք, որոնք ներկայանալով որպես ԶՄՖ անդամ, ԶՄՖ որակավորում ունեցող մասնագետ՝ հանդես են գալիս քուլչի, քուլչ-սուպերվիզորի, քուլչ-մենթորի, քուլչ-ուսուցանողի, ուսումնառող քուլչի դերերում՝ չսահմանափակվելով այդ դերերով:

ԶՄՖ աշխատակազմ. ԶՄՖ-ին աջակցող անձնակազմ, որը պայմանագրային հիմունքներով վարձվում է կառավարող ընկերության կողմից՝ ԶՄՖ-ի անունից կառավարման և վարչարարական մասնագիտական ծառայություններ մատուցելու նպատակով:

Կազմակերպության քուլչ. կազմակերպության ներսում լրիվ կամ կես դրույքով աշխատող անձ, որը տվյալ կազմակերպության աշխատակիցներին տրամադրում է քուլչինգային ծառայություններ:

Չովանավոր. կազմակերպություն (ներառյալ նրա ներկայացուցիչները), որը վճարում և (կամ) կազմակերպում կամ սահմանում է մատուցվելիք քուլչինգային ծառայությունները:

Աջակցող անձնակազմ. մարդիկ, որոնք աշխատում են ԶՄՖ մասնագետների համար՝ նրանց հաճախորդներին աջակցելու նպատակով:

Չամակարգային հավասարություն. համայնքների, կազմակերպությունների, ազգերի և հասարակության էթնկական կանոններով, առանցքային արժեքներով, քաղաքականություններով, կառուցվածքներով և մշակույթով սահմանված գենդերային ռասայական կամ այլ տեսակի հավասարություն:

3. ԶՄՖ առանցքային արժեքները և էթնկական սկզբունքները

ԶՄՖ էթնկայի կանոնների հիմքում ԶՄՖ առանցքային արժեքներն ու դրանցից բխող գործողություններ են: Բոլոր արժեքները հավասարաչափ կարևոր են, փոխլրացնող և մոտիվացնող, որոնք պետք է կիրառվեն էթնկական չափանիշների ընկալման և մեկնաբանման նպատակով: ԶՄՖ բոլոր մասնագետներից ակնկալվում է լինել այդ արժեքների կրողը և կիրառել դրանք բոլոր փոխհարաբերություններում:

4. Էթնկական չափանիշներ

ԶՄՖ մասնագետները գործունեության ընթացքում հետևում են ստորև ներկայացված էթնկական չափանիշներին.

Բաժին I. Պատասխանատվություն հաճախորդների նկատմամբ

Որպես ԶՄՖ մասնագետ ես՝

1. Բացատրում և համոզվում եմ, որ նախնական հանդիպումից առաջ կամ դրա ընթացքում քուլչինգի իմ հաճախորդ(ներ)ը և հովանավոր(ներ)ը հասկացել են քուլչինգի բնույթն ու պոտենցիալ արժեքը, գաղտնիության երկայնքը և սահմանները, ֆինանսական հարցերը և քուլչինգային պայմանագրի մյուս բոլոր պայմանները:
2. Նախքան ծառայությունների մատուցումը կազմում եմ համաձայնագիր/պայմանագիր՝ նշելով իմ հաճախորդ(ներ)ի և հովանավոր(ներ)ի հետ կապ ունեցող բոլոր կողմերի դերերը, պարտականությունները և իրավունքները:
3. Բոլոր կողմերի հետ պահպանում եմ գաղտնիություն խստագույն մակարդակով՝ ըստ նախնական պայմանավորվածության: Ես քաջատեղյակ եմ անձնական տվյալների և շփումների մասին բոլոր կիրառելի օրենքներին և համաձայն եմ կատարել դրանց պահանջները:
4. Ունեմ հստակ ընկալում, թե քուլչինգային փոխհարաբերությունների ժամանակ ինչպես է տեղի ունենում տեղեկությունների փոխանակումը բոլոր ներգրավված կողմերի միջև:
5. Իրազեկում եմ ինչպես հաճախորդ(ներ)ին, այնպես էլ հովանավոր(ներ)ին կամ շահագրգիռ կողմերին այն պայմանների մասին, որոնց առկայության դեպքում տեղեկությունը չի պահվի գաղտնի (օրինակ՝ օրենքով պահանջվող դեպքերում դատարանի գործող կարգադրությամբ կամ ծանուցմամբ հաստատված ապօրինի գործունեություն, սեփական անձին կամ այլոց սպառնացող կամ հավանական վտանգ

- և այլն): Եթե ես ողջամտորեն գտնեմ, որ առկա է վերոնշյալ հանգամանքներից որևէ մեկը, ինձնից գուցե պահանջվի տեղեկություն տրամադրել պատկան մարմիններին:
6. Լինելով կազմակերպության քուլչ՝ կառավարում եմ իմ հաճախորդ(ներ)ի և հովանավոր(ներ)ի հետ գոյություն ունեցող կամ հավանական շահերի բախումները՝ քուլչինգային համաձայնություն(ներ)ի և ընթացիկ երկխոսությունների միջոցով: Դա պետք է ներառի կազմակերպության ներսում դերերի, պատասխանատվությունների, հարաբերությունների հստակեցումը, տեղեկությունների գրանցման, գաղտնիության պահպանման և զեկուցման այլ պահանջների ապահովումը:
  7. Պահպանում, պահում և հեռացում եմ բոլոր գրանցված տեղեկությունները, այդ թվում՝ իմ մասնագիտական շփումների ընթացքում ստեղծված էլեկտրոնային ֆայլերը և հաղորդակցումները՝ այն եղանակով, որն ապահովում է գաղտնիություն, անվտանգություն և անձնական տվյալների պաշտպանություն, ինչպես նաև համապատասխանում է գործող օրենքների և պայմանագրերի պահանջներին: Բացի այդ, ես ձգտում եմ պատշաճ կերպով օգտագործել քուլչինգային ծառայությունների ոլորտում կիրառվող նորահայտ և զարգացող տեխնոլոգիական մշակումները (տեխնոլոգիական օժանդակությամբ քուլչինգային ծառայություններ) և իրազեկված լինել, թե տարբեր էթիկական չափանիշներն ինչ կիրառելիություն ունեն դրանց նկատմամբ:
  8. Չգոն եմ այն ամենի նկատմամբ, ինչը մատնանշում է, որ գուցե քուլչինգային հարաբերության արդյունքում ձեռք բերված արժեքի փոփոխություն կա: Նման դեպքում փոփոխություն եմ մտցնում հարաբերության մեջ կամ հաճախորդ(ներ)ին / հովանավոր(ներ)ին հորդորում եմ փնտրել մեկ այլ քուլչ, մեկ այլ մասնագետ կամ օգտագործել այլ ռեսուրս:
  9. Հարգում եմ քուլչինգային գործընթացում քուլչինգային հարաբերությունը ցանկացած պահի ցանկացած պատճառով դադարեցնելու բոլոր կողմերի իրավունքը, ինչը պետք է համապատասխանի պայմանագրի դրույթներով սահմանված կարգին:
  10. Չգայուն եմ նույն հաճախորդ(ներ)ի և հովանավոր(ներ)ի հետ միաժամանակ տարբեր պայմանագրեր և հարաբերություններ ունենալուց բխող հետևանքների նկատմամբ, որպեսզի խուսափեմ շահերի բախում առաջացնող իրավիճակներից:
  11. Տեղյակ եմ՝ ինչպես ակտիվորեն կառավարել իմ և հաճախորդի միջև մշակութային, փոխհարաբերությունների, հոգեբանական կամ համատեքստային հիմնախնդիրներից բխող դիրքային կամ կարգավիճակային ցանկացած տարբերություն:
  12. Իմ հաճախորդներին տեղեկացնում եմ, որ ես գուցե վճարվեմ կամ այլ օգուտներ ստանամ նրանց երրորդ կողմերի մոտ ուղղորդելու համար:
  13. Ապահովում եմ քուլչինգային ծառայության հաստատուն որակ՝ անկախ ցանկացած քուլչինգային հարաբերության համար համաձայնեցրած վարձատրության չափից և ձևից:

Բաժին II. Ինքնակատարելագործման և արդյունավետության բարձրագման պատասխանատվություն

Որպես ԶՄՖ մասնագետ ես՝

14. Պահպանում եմ ԶՄՖ Էթիկայի կանոններն իմ բոլոր շփումներում: Իմ կողմից Էթիկայի կանոնների հնարավոր խախտման մասին տեղեկանալու կամ մեկ այլ ԶՄՖ մասնագետի կողմից ոչ Էթիկական պահվածք նկատելու դեպքում խնդրի մասին հարգալից կերպով բարձրաձայնում եմ կողմերին: Եթե դա չի լուծում խնդիրը, դիմում եմ որևէ պաշտոնական մարմնի (օր.՝ ԶՄՖ աշխատակազմը):

15. Պահանջում եմ, որ Աջակցող անձնակազմի բոլոր անդամները հետևեն ԶՄՖ Էթիկայի կանոններին:

16. Ձգտում եմ գերազանցության՝ անդադար ինքնակրթվելու, մասնագիտական կարողությունները կատարելագործելու և Էթիկական պահվածք զարգացնելու միջոցով:

17. Ճանաչում եմ իմ անձնական սահմանները կամ այն հանգամանքները, որոնք կարող են հակասել, խանգարել կամ բացասաբար ազդել իմ քուլչինգային գործունեության կամ իմ պրոֆեսիոնալ քուլչինգային հարաբերությունների վրա: Վերը նշված հանգամանքների առկայության պարագայում կդիմեմ աջակցության՝ որոշելու իմ կողմից ձեռնարկվող գործողությունը և ըստ անհրաժեշտության՝ անմիջապես կձգտեմ ստանալ համապատասխան մասնագիտական ուղղորդում: Դա գուցե հանգեցնի քուլչինգային հարաբերության (հարաբերությունների) ընդհատման կամ դադարեցման:

18. Հաղթահարում եմ ծագած կամ հավանական շահերի բախումը՝ ինդրի լուծման ուղղությամբ աշխատելով համապատասխան կողմերի հետ, դիմելով մասնագիտական օգնության, ինչպես նաև ժամանակավորապես ընդհատելով կամ ավարտելով մասնագիտական հարաբերությունը:

19. Պահպանում եմ ԶՄՖ անդամների տվյալների գաղտնիությունը և օգտագործում եմ ԶՄՖ անդամների կոնտակտային տվյալները (էլ. փոստի հասցեներ, հեռախոսահամարներ և այլն) միայն ԶՄՖ կողմից սահմանված կարգով և ԶՄՖ անդամների համապատասխան թույլտվությամբ:

Բաժին III. Առավելագույն պրոֆեսիոնալիզմ դրսևորելու պատասխանատվություն

Որպես ԶՄՖ մասնագետ ես՝

20. Ճշգրտորեն եմ ներկայացնում որպես քուլչ իմ որակավորումները, կարողությունների մակարդակը, փորձագիտական գործունեությունը, ձեռք բերած փորձը, վերապատրաստումները, առկա հավաստագրերը և ԶՄՖ որակավորումները:

21. Գրավոր և բանավոր կերպով ներկայացնում եմ ճշգրիտ և հավաստի տեղեկություններ որպես ԶՄՖ մասնագետ իմ և ԶՄՖ կողմից առաջարկվող ծառայությունների, քուլչինգի՝ որպես մասնագիտության և նրա ապահոված պոտենցիալ արժեքի վերաբերյալ:

22. Հաղորդակցվում եմ, ինչպես նաև իրազեկվում եմ այն մարդկանց, որոնք պետք է տեղեկացված լինեն սույն Էթիկայի կանոններով սահմանված Էթիկական պատասխանատվության մասին:

23. Պատասխանատու եմ ֆիզիկական կամ այլ բնույթի փոխգործողությունների կառավարման հստակ, համապատասխան և մշակութային բազմազանությունը հաշվի առնող շրջանակներն իմանալու և սահմանելու համար:

24. Հաճախորդ(ներ)ի կամ հովանավոր(ներ)ի հետ չեմ հաստատում սիրային կամ սեռական որևէ հարաբերություն: Ես մշտապես կգիտակցեմ քուլչինգային հարաբերությանը բնորոշ մտերմության աստիճանը: Հակառակ դեպքում համապատասխան գործողություններ կձեռնարկեմ ինդրի լուծման կամ քուլչինգային հարաբերության չեղարկման ուղղությամբ:

Բաժին IV. Պատասխանատվություն հասարակության նկատմամբ

Որպես ԶՄՖ մասնագետ ես՝

25. Չեմ եմ մտում խտրականությունից՝ բոլոր քայլերում դրսևորելով ազնիվ և անկողմնակալ մոտեցում, միաժամանակ հարգելով տեղական կանոնները և մշակութային նորմերը: Խտրականությունը ենթադրում է տարիքային, ռասայական, գենդերային ինքնարտահայտման, էթնիկ և ազգային պատկանելության, սեռական կողմնորոշման, կրոնական, առանձնահատուկ

կարիքների կամ գինվորական կարգավիճակի հիմքով խտրականությունը՝ չսահմանափակվելով նշվածներով:

26. Ընդունում և հարգում եմ այլոց ներդրումը և մտավոր սեփականությունը՝ պահանջելով սեփականության ճանաչում միայն իմ ստեղծածի նկատմամբ: Ես հասկանում եմ, որ այս սկզբունքի խախտման հետևանքով որևէ երրորդ կողմ կարող է ինձ իրավական պատասխանատվության ենթարկել:

27. Հետազոտություն իրականացնելիս և ամփոփիչ գեկույց կազմելիս աշխատում եմ ազնվորեն և գիտականորեն ընդունված չափանիշների, թեմային առնչվող կիրառելի ուղեցույցների ու իմ կարողությունների շրջանակներում:

28. Տեղյակ եմ իմ և հաճախորդներիս՝ հասարակության վրա գործած ազդեցությանը և հետևում եմ «անել լավ», այլ ոչ «խուսափել վատից» փիլիսոփայությանը:

5. ԶՄՖ մասնագետի կողմից Էթիկայի կանոնների պահպանման երդում

Որպես ԶՄՖ մասնագետ, հետևելով ԶՄՖ Էթիկայի կանոններով սահմանվող չափանիշներին, ես ընդունում և համաձայնում եմ կատարել օրենքով և Էթիկայի կանոններով սահմանված պարտավորություններս հաճախորդ(ներ)իս, հովանավոր(ներ)իս, գործընկերներիս և հանրության առջև:

Եթե խախտեմ ԶՄՖ Էթիկայի կանոնների որևէ դրույթ, ընդունում եմ, որ ԶՄՖ-ն կարող է իր հայեցողությամբ պատասխանատվություն պահանջել ինձնից այդ արարքի համար: Ես նաև համաձայն եմ, որ որևէ խախտման դեպքում ԶՄՖ-ի կողմից ինձ պատասխանատվության ենթարկելը գուցե ներառի պատժամիջոցներ, օրինակ՝ պարտադիր մասնակցություն քուլչինգի լրացուցիչ դասընթացների կամ այլ ուսումնառություն, ինչպես նաև ԶՄՖ անդամության դադարեցում և (կամ) ԶՄՖ որակագրկում:

Էթիկայի կանոնների խախտումների ուսումնասիրման գործընթացի մասին մանրամասն տեղեկությունները, ինչպես նաև բողոքի ներկայացման կարգը տե՛ս հետևյալ հղումով՝
[coachingfederation.org/ethics](https://www.coachingfederation.org/ethics)

*Ընդունվել է ԶՄՖ Տնօրենների համաշխարհային խորհրդի կողմից
2019 թվականի սեպտեմբերին
© 2021 Զոուչինգի միջազգային ֆեդերացիա*

This translation of the ICF Code of Ethics was prepared by the ICF Armenia Chapter and published on March 25, 2024. Official translations of this document are accessible from the ICF website at [coachingfederation.org](https://www.coachingfederation.org)

